

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

PERIODIC TEST-1 (2025-26)

SANSKRIT

Class: VIII

Date: 05.07.2025

MARKING SCHEME

Duration : 1 Hrs

Max Marks: 25

(खण्ड क) अपठितावबोधनम्

प्रश्न 01 अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतेन लिखत –

(अ) एकपदेन उत्तरत – (केवलं प्रश्नद्वयम्)

(1×2=2 अंकाः)

(एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न)

(1) आकाशे मेघाः विहरन्ति।

(2) सर्वत्र भयंकरध्वनिः भवति।

(3) जलस्य अभावेन नदीतडागाः शुष्कानि भवन्ति।

(ब) पूर्णवाक्येन उत्तरत – (केवलं प्रश्नद्वयम्)

(2×2=4 अंकाः)

(पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न)

(1) पर्यावरणप्रदूषणेन ऋतूनां गतिः प्रभाविता भवति।

(2) यदा वृष्टिः भवति तदा जलं भूमौ पतति।

(3) अतिवृष्टिः अनावृष्टेः मूलं मानवः भवति।

(स) अस्य अनुच्छेदस्य कृते उचितं शीर्षकं संस्कृते लिखत।

(1×1=1 अंकः)

(इस अनुच्छेद के लिए उचित शीर्षक लिखिए।)

पर्यावरणस्य रक्षणं

(द) यथानिर्देशं उत्तरत – (केवलं प्रश्न त्रयम्)

(1×3=3 अंकाः)

(निर्देश के अनुसार उत्तर लिखिए।) (केवल तीन प्रश्न)

(1) कृषकाः भवन्ति। अत्र किं क्रियापदम् ?

(ग) भवन्ति

(2) नद्यः तडागाः शब्दयोः किं वचनम् अस्ति ?

(घ) बहुवचनम्

(3) जलम् शब्दस्य पर्यायवाची शब्दः कः ?

(क) सलिलम्

(4) अतः पर्यावरणस्य रक्षणं करणीयम्। अत्र षष्ठिविभक्तिः कुत्र अस्ति ?

(ख) पर्यावरणस्य

(खण्ड ख) साहित्य

प्रश्न 02 एकपदेन उत्तरत – (केवलं प्रश्न त्रयम्)

(1×3=3 अंकाः)

(एक पद में उत्तर दीजिए।) (केवल तीन प्रश्न)

(क) 'प्र' उपसर्ग अस्ति।

(ख) अस्माकं राष्ट्रध्वजः त्रिरंगः अस्ति।

(ग) विश्वे ज्ञानस्य प्रकाशं भारतः प्रसारयति।

(घ) भारतस्य राष्ट्रियचिह्नं अशोकस्मम्भः अस्ति।

प्रश्न 03 पूर्णवाक्येन उत्तरत – (केवलं प्रश्न द्वयम्)

(2×2=4 अंकाः)

(पूर्ण वाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवल दो प्रश्न)

(क) अद्य वयं प्रगतिशीलम् भारतम् विषये पठितुम् इच्छामः।

(ख) शिक्षायां ज्ञानविज्ञाने च भारतं अग्रसरं विद्यते।

(ग) जनाः स्वहितं त्यक्त्वा देशस्य हिताय चिन्तयन्तु।

(खण्ड ग) व्याकरण

प्रश्न 04. निर्देशानुसारं वाक्य परिवर्तनं करोतु –(केवलं प्रश्नत्रयम्)

(1×3=3 अंकाः)

(निर्देशानुसारं वाक्य परिवर्तनं कीजिए ।) (केवल तीन प्रश्न)

(क) ते ग्रामं गच्छन्तु । (लोटलकारः)

(ख) वयं कथां आकर्णयाम् । (लङलकारः)

(ग) अस्माकं राष्ट्रगानं जनगनमन भविष्यति । (लटलकारः)

(घ) सर्वेभ्यः कल्याणं भवति । (लटलकारः)

(खण्ड घ) रचनात्मकं कार्यम्

प्रश्न 05 अधोलिखितां कथां मंजूषायां दत्तैः शब्दैः प्रपूरयत –

(1/2×10=5 अंकाः)

(दिए गए शब्दों की सहायता से कथा की पूर्ति कीजिए)

एकस्मिन् वने एकः सिंहः न्यवसत्। तस्मिन् एव वने एकः मूषकः अपि न्यवसत्। एकदा सिंहः शयानः आसीत् तदा मूषकः सिंहस्य उपरि धावनं अकरोत्। सिंहस्य निद्रा भग्ना अभवत्। सिंहेन मूषकं हस्तेन गृहीतः। मूषकः न्यवेदयत – तात! क्षमां करोतु, त्यजतु मां। अहं कार्यकाले भवतः सहायं करिष्यामि। सिंहः तं मूषकम् अत्यजत्। किञ्चित् कालानन्तरं सिंहः जाले पतितः। तदा मूषकः आगत्य तं जालं अकर्तयत्। एवं लघु मूषकः सिंहस्य सहायं कृतवान्।

शिक्षा – कार्यकाले लघुजीवः अपि यहायकः भवितुम् अर्हति।

———— समाप्तम् ————